

Keilaniemen paikka historiassa

Espoon Keilaniemen ympäristön historiaa ja tulevaisuussuunnitelmia elokuussa 2012

"Tuhansien uusien asukkaiden tulo Keilaniemeen muuttaa kaupunginosan luonnetta konttorikeskittymästä työpaikka- ja asuinaluehybridiksi joka tuo tullessaan paljon uusia palveluja."

–Arkkitehti Sarlotta Narjus

REPORTAASIN TAUSTAA

SRV Yhtiöt Oyj tilasi kesäkuussa 2012 Newsbrokers Oy:ltä Hiljaisen reportaasin™ joka käsittelee Espoon Keilaniemen alueen ja sen ympäristön historiaa ja tulevaisuudensuunnitelmia.

Työn tarkoituksena oli antaa taustatietoa yhden Suomen kunnianhimoisimman 2010-luvun rakennusprojektin toteuttamisseudun historiasta ja itse projektin tulevaisuudensuunnitelmista.

Vaikka raportin kärki on Keilaniemessä, varsinkin alueen menneisyyttä käsitellään yhdessä Otaniemen ja Tapiolan osalta koska historiallisesti ne kuuluvat samaan alueelliseen kokonaisuuteen Keilaniemen kanssa. Myös tulevaisuuden asukkaille suhteellisen suppean Keilaniemen lähialueet muodostavat oleellisen osa lähintä asuinympäristöä.

Hiljaisten reportaasien™ toimitustavan mukaan raportti on tehty täysin journalististen laatu- ja lähdekriteerien mukaan eikä tilaajalla ole muuta osuutta sen sisältöön kuin aiheen valinta. Tekstistä poimitut korostukset ovat toimituksen näkemyksiä mielenkiintoisista tai tärkeistä yksityiskohdista.

Reportaasia voidaan vapaasti käyttää lähteenä sillä edellytyksellä, että lähde mainitaan.

Helsinki 1.8.2012

Mika Horelli
Newsbrokers Oy

KEILANIEMEN PAIKKA HISTORIASSA

Yhteenveto

Espoon Keilaniemeen suunniteltujen, Suomen tähänastisen rakennushistorian korkeimpien asuintornien suunnittelu on herättänyt paljon keskustelua ja intohimoja puolesta ja vastaan. Puoltajat näkevät tyytyväisinä, että vihdoin Suomessakin ollaan kypsytty hyväksymään tornirakentaminen yhdeksi varteenotettavaksi vaihtoehdoksi muiden joukossa, vastustajien mukaan korkeat talot eivät sovi Suomeen koska niitä ei täällä, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, ole ennestäänkään rakennettu.

Julkisen keskustelun painotusten ja suurten kaupunkien kaavoittajien viimeaikaisten ratkaisujen perusteella tornirakentaminen näyttää kuitenkin nyt, pitkän 1930-luvulta alkaneen viivytystaistelun jälkeen, rantautuvan myös Suomeen.

Historian valossa juuri Kaakkois-Espoo sopii harvinaisen hyvin uuden arkkitehtuurin tyyssijaksi. Naapurissa toteutettiin niin suurta kansainvälistä huomiota saanut Tapiolan puutarhakaupunkiprojekti kuin Teknillisen korkeakoulun kampusalue muiden muassa Alvar Aallon sekä Reima ja Raili Pietilän suunnittelemine rakennuksineen. Aikanaan Suomen korkein ja yksinäisin toimistorakennus, Nesteen torni on leimannut Keilaniemen maisemaa jo vuodesta 1978. Kaakkois-Espoo on siis viimeisen puolen vuosisadan aikana noussut usein aikaisemminkin suomalaisen arkkitehtuurin kiisteltyjen uusien ideoiden toteuttamispaikaksi joten toteutuessaan myös Keilaniemen torniprojekti tulee osaksi historiallista jatkumoa.

Arkkitehtuurin historia on myös osoittanut, että alkuun vierainakin koetut uudet innovaatiot ja uusi ajattelu ovat yleensä lunastaneet paikkansa ja niistä on tullut oleellinen ja hyväksytty osa elävää ympäristöä ja maisemaa.

Keilaniemen ja sen lähialueiden historia kertoo myös siitä, kuinka Espoon ja Helsingin höyrylaivayhteyksien ajoista vauraimmat suomalaiset ovat eläneet sulassa sovussa tavallisten, elääkseen työtään tekevien ihmisten kanssa.

KEILANIEMI

Espoon kaakkoisin ja maantieteellisesti lähimpänä Helsingin keskustaa sijaitseva osa Keilaniemi tunnetaan nykyään parhaiten Suomen korkeaprofiilisimmasta yrityskeskittymästään. Keilaniemessä sijaitsevat mm. Nokian, Fortumin, Neste Oilin ja Koneen pääkonttorit sekä Swing Life Science

Center jossa toimii kymmeniä yrityksiä viidessä, toisiinsa yhteydessä olevassa talossa.

Keilaniemi ruots. Kägeludden, kuuluu Espoossa Otaniemen kaupunginosaan. Otaniemi sijaitsee Laajalahden länsirannalla, Tapiolan naapurina lähellä Helsingin rajaa. Se kuuluu Suur-Tapiolan suuralueeseen. Otaniemen ja Tapiolan rajana on Kehä I. Rakenteilla oleva länsimetro kulkee Keilaniemen ja Otaniemen kampusalueen alta.

Otaniemi tunnetaan parhaiten siellä sijaitsevasta Teknillisestä Korkeakoulusta. Otaniemen kampusalueen asemakaava, TKK:n kirjasto- ja päärakennus, Otaniemen ostoskeskus sekä liikuntakeskus Otahalli ovat arkkitehti Alvar Aallon suunnittelemia.

Otaniemessä sijaitsevat Reima ja Raili Pietilän suunnittelema kongressikeskus Dipoli, yrityshautomo Innopoli, useita VTT:n yksiköitä, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus, Geologian tutkimuskeskus GTK sekä kemiallisen metsäteollisuuden tutkimuskeskus KCL.

Historiaa

Otaniemen keskiaikainen kylä, joka käsittää Keilaniemen, nykyisen Tapiolan ja Westendin, kuului alun perin Helsingin eikä Espoon pitäjään. Se liitettiin Espooseen vasta 1600-luvulla, ensin seurakunnallisesti ja sitten hallinnollisesti.

Koko alue Keilaniemi mukaan lukien kuului aikoinaan Hagalundin kartanon alueisiin, ja Otaniemen kampusalueella sijaitsee edelleenkin Hagalundin kartanon vanha päärakennus. Sen ovat omistaneet von Wrightit, von Numersit, Sinebrychoffit ja Grahnit. Von Numersien aikana suurtila jaettiin kahtia Hagalundiin ja Otnäsiin. Ne olivat sittemmin jälleen samalla omistajalla vuoteen 1922 saakka.

Kartanon historia alkaa 1540-luvulta. Päärakennus on 1800-luvun alkupuolelta, sen on rakennuttanut Carl Johan von Numers. Vuodesta 1857 kartanon omisti olut- ja virvoitusjuomatehtailija Paul Sinebrychoff vanhempi ja hänen jälkeensä kauppaneuvos Paul Sinebrychoff nuorempi ja hänen puolisonsa Fanny, os. Grahn. 1921 sen peri Fanny Sinebrychoffin veljenpoika Arne Grahn. 1950-luvulla kartanon laajat maat muutettiin asuinalueeksi, johon tehtiin Tapiola ja osa Otaniemestä.

Otnäsin kartanon päärakennus oli 1700-luvulta, ja se purettiin TKK:n päärakennuksen tieltä 1961. Vuonna 1922 Otnäsin peri Fanny Sinebrychoffin

veljentyttären perhe (af Forselles), joka möi sen 1927 kiinteistönjalostusyhtiölle, jolta se joutui 1930-luvulla Kansallispankille ja ostettiin edelleen Valtiolle TKK:ta varten 1948.

Sinebrychoffien Hagalund

Mari Nevalainen kirjoittaa Espoon perinneyhdistys Auroran kotisivuilla: ”Puutarhakaupunki Tapiolan alkuvuosina oltiin pahoillaan siitä, etteivät ruotsinkieliset omaksuneet kalevalaista mytologiaa henkivää Tapiola-nimeä, vaan sen rinnalle jäi elämään kartanon vanha nimi Hagalund. Nimien rinnakkaiselo kertoo kuitenkin oivasti alueen historiasta ennen puutarhakaupungin syntyä. Hagalundin kartanon vaiheet liittyvät kiinteästi Sinebrychoffin maineikkaaseen sukuun. Suvun merkitys helsinkiläiselle liike- ja taide-elämälle tunnetaan varsin hyvin. Harvemmin muistetaan heidän suuri vaikutuksensa Espoossa.” Tapiolan nimi oli julkisen nimikilpailun tulos vuodelta 1953.

Hagalundin kartanon nimi syntyi 1800-luvun alussa, Clas Johan von Numersin omistuskaudella. C.J. von Numers rakennutti nykyäänkin Kehä I liepeillä olevan päärakennuksen silloisille Rakuunan pelloille, ja antoi tilalleen nimeksi Hagalund.

C.J. von Numersin kuoltua suku myi 1856 tilan helsinkiläiselle suurliikemies Paul Sinebrychoffille. Kaksi vuotta myöhemmin Sinebrychoff osti myös Otaniemen (Otnäs) tilan, jolloin von Numersin veljesten kesken jaettuna ollut tila jälleen yhdistettiin.

1860-luvulta 1920-luvulle Hagalundin suurtila oli Sinebrychoffin upperikkaan panimosuvun kesänviettopaikka. Sinebrychoffien omistuskausi oli loistokasta ja Espoota ja espoolaisia hyödyttävää.

Hankkiessaan perheelleen kesänviettopaikan Espoon kauniilta rannikolta Paul Sinebrychoff vanhempi seurasi ajan muoti-ilmiötä. 1800-luvun jälkipuoliskolla kaipaus turmeltumattomaan luontoon, sekä höyrylaivaliikenteen ansiosta parantuneet kulkuyhteydet saivat varakkaat helsinkiläisperheet hankkimaan kesähuiloita maaseudun rauhasta, Helsingin lähistöltä.

Sinebrychoffit teettivät Hagalundissa mittavia korjaus- ja laajennustöitä. He muokkasivat siitä hyvin hoidetun mallitilan, kiinnittäen paljon huomiota maa- ja metsätalouteen. Hagalundin päärakennus korjattiin ja laajennettiin 1880-luvulla nykyiseen asuunsa. Hagalundin ja Otaniemen päärakennusten ympärille luotiin vaikuttava hyöty- ja koristepuutarha kasvihuoneineen, sekä

istutettiin rakennuksia yhdistävä komea lehmuskuja. Tilanhoidosta vastasivat pehtoori ja suuri palveluskunta. Puutarhat olivat erityisesti rouva Anna Sinebrychoffin suojeluksessa. Hänet nimitettiin Suomen puutarhayhdistyksen kunniajäseneksi.

Espoossakin Sinebrychoffien hyväntekeväisyyttä ja työntekijöiden hyvää kohtelua arvostettiin, ja perhe tunnettiin ”Hagalundin hyvinä ihmisinä.”

Vuodesta 1862 lähtien Otaniemessä toimi Anna Sinebrychoffin perustama ja ylläpitämä koulu. Koulun yhteydessä oli myös opettajattaren asunto, jonka ylläpidon samoin kuin palkan Anna-rouva kustansi. Tarkastajien mukaan koulun rakennukset, kalusto ja opetus- ja havaintovälineet olivat erinomaisessa kunnossa. Anna Sinebrychoff lahjoitti kaikki tarvittavat koulu- ja oppimateriaalit, myös kirjaston kirjat, käsityötarvikkeet ja voimisteluvälineet. Myöhemmin koulun ylläpito siirtyi Espoon kunnalle.

”Hagalundin hyvien ihmisten” hyväntekeväisyys ja hyväsydämyisyys olivat laajalti tunnettuja ja arvostettuja.

Sinebrychoffien viimeisinä elinvuosina Hagalundin rauha alkoi järkkäyä.

Ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitustyöt olivat ankara isku maitaan huolella vaalineelle perheelle. Arvokkaita tukkipuita kaadettiin linnoituksen tieltä suruttomasti ja peltoja tuhottiin.

Paul Sinebrychoffin kuoleman aikoihin vuonna 1917 sanomalehdet olivat täynnä uutisia levottomuuksista, venäläisten ja punaisten kotitarkastuksista ja väkivallanteoista virkamiehiä ja maanomistajia kohtaan. Hagalundin isäntäväkeä ei kuitenkaan häiritty 1917-18. ”Hagalundin hyvien ihmisten” hyväntekeväisyys ja hyväsydämyisyys olivat laajalti tunnettuja ja arvostettuja.

Kauppaneuvoksetar Fanny Sinebrychoff kuoli 1922. Kaupunkiasuntoaan ja taidekokoelmaansa lukuun ottamatta hän testamenttasi suurimman osan omaisuuttaan veljiensä lapsille ja näiden perheille. Fannyn 20-vuotias veljenpoika, lääketieteen ylioppilas Arne Grahn peri Hagalundin päärakennuksen, sekä liki 600 hehtaaria ympäröivää maata, Keilaniemi mukaan lukien. Vanha kartano oli Arnelle tuttu ja rakas, sillä siellä hän oli poikavuosistaan lähtien viettänyt kesänsä. Otaniemen päärakennuksen ympäristöineen perivät af Forsellesit, Fannyn toisen veljen tytär perheineen.

Arne Grahn alkaa luoda modernia Espoota

1930-luvun alussa lääkäri Arne Grahn (1902-1989) avioitui Anna Greta Waseniuksen kanssa ja pariskunta asettui pysyvästi asumaan Hagalundin kartanon päärakennukseen. Hagalund pysyi Grahnién omistuksessa kolmen vuosikymmenen ajan, ja koki sinä aikana valtavan muutoksen. Grahn omisti myös Westendin alueen ja alkoi kaavoittaa sitä 1930-luvulla.

Jorvaksentien valmistuminen 1937 paransi oleellisesti kulkuyhteyksiä Helsinkiin, ja sai asunnontarvitsijoiden huomion kääntymään harvaanasuttuun Etelä-Espooseen joka oli aikaisemmin ollut pääasiassa vesiyhteyksien varassa. Arne Grahn ymmärsi maan arvon nousun ja rikastui myymällä maitaan kaavoitetuksi tonttimaaksi. 1930-1950 -luvuilla kartanon maille nousivat Westendin huvilakaupunki, Tapiolan puutarhakaupunki, sekä af Forsellesien perintömaille monen omistajanvaihdoksen jälkeen Teknillinen Korkeakoulu, nykyisin Aalto-yliopiston osa, ja Otaniemen tiedeyhteisö.

Arne Grahn oli intohimoinen tenniksenpelaaja ja Suomen kiistaton tenniskuningas. Hyvä pelisilmä ja nopea reaktiokyky, jotka tekivät Grahnista lyömättömän tenniskentillä, auttoivat varmasti kiinteistökaupoissakin. Hakalehdossa kulkevat kävelytiet Tenniskuninkaanpolku ja Arne Grahnin puistotie muistuttavat tennismesenaatista, joka perusti mailleen 1936 huippumodernin Westendin Tennisstadionin. Stadion paloi 1967. 1987 Grahn vielä 85-vuotiaana rakennutti Hakalehtoon Tapiolan tennispuiston.

Talvisodan syttyessä Westendin rakentaminen ja Grahnin tenniskeskuksen toiminta olivat hädin tuskin päässeet alkuun. Talvisodan päätyttyä Arne Grahn pyysi professori Otto-Iivari Meurmania laatimaan rakennussuunnitelman Hagalundin alueelle. Uudenmaan lääninhallitus vahvisti sen asemakaavaksi 1947. Kaava ei kuitenkaan sellaisenaan toteutunut.

Vuonna 1951 Väestöliitto osti Arne Grahnilta pääosan Hagalundin maista, ja hanketta varten perustettu Asuntosäätiö alkoi suunnitella ja rakentaa sinne ihanteellista puutarhakaupunkia. Projektin johtajana toimi Heikki von Hertzen (1913-1985).

”Sinebrychoffien yli 700 hehtaarin suuruinen tila supistui pikkuhiljaa pieneksi pihapiiriksi. Suuresta ja loisteliaasta kartanosta on nykyisin jäljellä muutaman hehtaarin tontti, jolla on säilynyt vanha päärakennus. Päärakennuksen lisäksi kartanon ajoista on säilynyt tiilinen sikala – nykyinen talli –, muutamia piharakennuksia, sekä Hagalundista Otaniemeen johtava lehmuskuja ja ”Via Polytechnican” lehmuskuja.

Vanhat nimet ja säilyneet rakennukset, sekä kadonneiden puutarhojen rippeet kertovat meille nykypäivän asukkaille alueen pitkästä ja kiehtovasta historiasta. Alati kasvavan ja muuttuvan metropolin melskeissä on hyvä muistaa, että olemme osa vuosisataista tarinaa. Vaalittavaksemme on annettu rikas kulttuuriperintö, jonka varaan on hyvä rakentaa tulevaisuutta – vanhaa arvostaen, uutta pelkäämättä”, kirjoittaa Mari Nevalainen.

”Vaalittavaksemme on annettu rikas kulttuuriperintö, jonka varaan on hyvä rakentaa tulevaisuutta – vanhaa arvostaen, uutta pelkäämättä”.

Kartanon rakennuksista on jäljellä päärakennus ja kolme vanhaa asuin- ja talousrakennusta Otaniemessä Teknillisen korkeakoulun kampusalueen yhteydessä. Kartanon talleilla toimii Tapiolan ratsastuskoulu.

Teknillisen korkeakoulun muuttoa Helsingin Hietalahdentorin laidalta alettiin suunnitella 1950-luvun alussa. Ensimmäiseksi alueelle rakennettiin niemen kärjessä sijaitsevan Teekkarikylän rakennukset, joista ensimmäiset valmistuivat Heikki ja Kaija Sirénin suunnittelemina vuonna 1952. Kylä toimi tuona vuonna Helsingin olympialaisten yhtenä kisakylänä. Teekkarikylän rakentaminen sekä teekkarien näyttävä tempaus vuonna 1956 vauhdittivat Teknillisen korkeakoulun muuttoa Otaniemeen Helsingin kantakaupungin ahtaista tiloista. Korkeakoulun rakennustyöt aloitettiin vuonna 1961, jolloin myös purettiin alueella sijainnut vanha Otnäsin kartano. Korkeakoulun päärakennus vihittiin virallisesti käyttöön vuonna 1966. Samaan aikaan korkeakoulun kanssa Helsingistä siirrettiin Otaniemeen myös Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT).

Otaniemen Teekkarikylä toimi myös vuonna 2005 Helsingissä järjestettyjen yleisurheilun MM-kilpailujen kisakylänä. Kisojen ansiosta uusien opiskelija-asuntojen rakentaminen vauhdittui, ja kisojen alla Teekkarikylään valmistui kuusi uutta rakennusta Jämeränaukiolle ja Otarantaan. Koko kylässä asuu nykyään noin kolme tuhatta henkilöä.

Otaniemen historiaa¹

Otaniemen vanhin rakennelma on Jämeräntaival 3:n edessä sijaitseva "ensimmäisen teekkarin hauta", pronssikautinen hiidenkuias noin vuodelta 1000 eKr. Haudat rakennettiin tyypillisesti luodoille, millainen tämä JMT:n kukkulakin aikoinaan oli. Hagalundin pelloista on löydetty 4000 vuotta vanha kivikirveen terä ja soikea tuluskivi ajalta n. 400 jKr.

Kylännimet Björnvik ja Otnäs (Othnäs, Owttenes) esiintyvät asiakirjoissa 1400-luvulta lähtien. Otnäs-nimen oletetaan perustuvan vanhemmalle

suomenkieliselle nimelle,

joka olisi Outaniemi, Ohtoniemi tai - Otaniemi. Espoon väestö on joka tapauksessa ollut pääasiassa ruotsinkielistä koko tunnetun historian ajan 1900-luvulle saakka. 1540-luvun verokirjoissa Otaniemi esiintyy kolmen talon kylänä. Talvella 1577 Iivana Julman tataaripalkkasoturit polttivat Otaniemen talot sekä muita taloja Espoossa ja Lauttasaaren molemmat talot. Pienempiä häiriöitä aiheuttivat venäläisjoukot Krimin sodan aikaisella leirillään 1854-55 ja linnoitustöillä 1915-17.

Talvella 1577 Iivana Julman tataaripalkkasoturit polttivat Otaniemen talot sekä muita taloja Espoossa ja Lauttasaaren molemmat talot.

Otaniemen kylä – joka käsittää nykyisen Tapiolan, Westendin ja Keilaniemen – kuului keskiajalla Helsingin pitäjään (Helsinge) eikä Espooseen (Aspå, Esbo). Helsingin kaupungin perustamisen jälkeen (1550) seurasi alue- ja paikallishallinnon uudistuksia 1600-luvulla. Silloin Otaniemi liitettiin ensin kirkollisesti Espoon seurakuntaan ja sitten myös Espoon hallintopitäjään eli kuntaan. Helsingin kaupungin vaikutus alkoi tuntua alueella 1700-luvulla kun Viaporia rakennettiin, ja sinne sekä Helsinkiin sijoitetun upseeri- ja virkakunnan sekä palveluyrittäjien ja siirtotyöväen määrä kasvoi. Tilusten kysyntä Espoossa kasvoi ja maan hinnat nousivat. Kartanoihin tuli suomenkielistä työväkeä.

Otaniemen tilojen omistushistoria on värikäs. Ne ovat olleet aatelisten ja Helsingin porvariain omistuksessa. Pormestari Gabriel Tawast osti Otaniemen 1653 ja möi 1656. Sen jälkeen omistajina olivat von Bönhardtit ja von

---

¹ Lauri Rahikaisen artikkeliin tukeutuen. Rahikaisen artikkeli löytyy netistä osoitteesta <http://leevi.kapsi.fi/vk/otaniementarina.html>

Rutenhjelmit, von Wrightit (1734-), Lorens Göös ja von Numersit 1744-1832, Johan Norrmén 1832-57 ja Sinebrychoffit 1957-1922.

Otaniemen tila on tarkoittanut laajimmillaan nykyisen Tapiolan, Otaniemen, Keilaniemen, Westendin, Hakalahdon, Suvikummun ja Karhusaaren aluetta eli 785 ha maata. Alun perin Otaniemelle kuului Otaniemi ja Karhusaari, sekä irrallisena Hirböle, nykyinen Westend; Tapiolan alue taas oli Björnvikin kylää. 1700-luvun puolivälissä koko alueen painopiste siirtyi Otaniemeen ja Björnvik muuttui torpaksi, osaksi Otaniemeä. Von Numersien aikaan, 1800-luvun alussa, alue jaettiin Adolf Von Numersin kahden pojan kesken Otaniemeksi ja Hagalundiksi. Sinebrychoffien aikana, 1900-luvun alussa, tuli Hagalundista yhteisnimi koko laajalle tilalle.

1922 Hagalundin kartanon peri Fanny Sinebrychoffin veljenpoika Arne Grahn, Otnäsin peri Fannyn veljentyttären mies Carl af Forselles.

Modernin Espoon loivat yksityiset suurmaanomistajat

Af Forsellesit myivät Otaniemen 1927 arkkitehti Torsten Ahrenbergille sekä kahdelle muulle yksityishenkilölle, jotka perustivat alueelle AB Otnäs Gård -yhtiön. Sitä luonnehdittiin maakeinotteluyhtiöksi. Nykyisin puhuttaisiin kiinteistönjalostajasta. 1930-luvun laman aikana omistus siirtyi Kansallispankille ja yhtiön nimeksi tuli Otaniemi Oy. Pankki teetti Jorvaksentietä (nyk. Länsiväylä) Otaniemeen asti Lomakylän tien. Nykyisen Nesteen tornin paikkeilla oli pankin henkilökuntaa varten rakennettu kuuden hehtaarin viikonloppumaja-alue vuoteen 1970 asti.

Hagalundiin asettunut Arne Grahn aloitti useiden tonttialueiden kaavoituksen ensimmäisenä Espoossa 1930, kun Westendin asuntoaluetta alettiin suunnitella. Kauppa kävi alkuun melko hitaasti, Espoota kun oli totuttu pitämään kesäasuntoalueena. 1951 valtaosa Grahniin maista siirtyi tulevan Tapiolan puutarhakaupungin maapohjaksi. Ostaja oli Väestöliitto ja keskeisenä syynä sotien jälkeinen kova asuntopula. Tapiolan rakentaminen alkoi 5.9.1953.

TKK:n tulo Otaniemeen

Arkkitehti Otto-Iivari Meurmanin johtama komitea ja Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan kunniavaltuuskunta päätyivät ehdottamaan kahdesta vaihtoehdosta, Helsingin Puotilasta ja Espoon maalaiskunnan Otaniemestä, jälkimmäisen ostamista TKK:n, VTT:n ja

**Lehdissä
puhuttiinkin
Otaniemen
rautaesiripusta.**

teekkareiden käyttöön. Aivan vuoden 1948 lopulla saatiin itsensä presidentti Paasikiven avustuksella määräraha ja valtio osti "vanhan tykkätien" eli Lehtisaarentien pohjoispuolisen, noin 107 hehtaarin alueen, jonka Paasikivi oli KOP:n pääjohtajana ostanut pankille, jonka suurimpia osakkaita hän vielä presidenttinä oli. Nykyään sellaisesta nousisi meteli ja presidenttiä syytettäisiin sidonnaisuus- ja intressihistoriaansa nähden sopimattomasta vaikuttamisesta. Saman aikaisesti osti TKY noin kahden hehtaarin alueen niemestä Teekkarikylä-suunnitelmaa varten.

Aluksi rakennettiin niemen kärjessä sijaitsevan Teekkarikylän rakennukset, joista ensimmäiset valmistuivat Heikki ja Kaija Sirénin suunnittelemina vuonna 1952. Kylä toimi tuona vuonna Helsingin olympialaisten yhtenä kisakylänä. Siellä majailivat Neuvostoliiton ja itäblokin joukkueet, jotka neuvostopolitrukit parhaansa mukaan eristivät muusta maailmasta. Haastatteluja ei saanut. Lehdissä puhuttiinkin Otaniemen rautaesiripusta.

Korkeakoulun päärakennus vihittiin virallisesti käyttöön vuonna 1966. Samaan aikaan korkeakoulun kanssa Helsingistä siirrettiin Otaniemeen myös Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT).

Otaniemen Teekkarikylä toimi myös vuonna 2005 Helsingissä järjestettyjen yleisurheilun MM-kilpailujen kisakylänä. Kisojen ansiosta uusien opiskelija-asuntojen rakentaminen vauhdittui, ja kisojen alla Teekkarikylään valmistui kuusi uutta rakennusta Jämeränaukiolle ja Otarantaan. Koko kylässä asuu nykyään noin kolme tuhatta henkilöä.

Arne Grahnin Anna Grahnin vajaan 600 hehtaarin Hagalundin tila supistui pikku hiljaa parin hehtaarin pihapiiriksi. Kemian osaston takana seisoo kuitenkin yhä punainen Hagalundin kartano, se jonka Clas Johan von Numers alunperin rakennutti suurtilan kahtiajaon jälkeen 1800-luvun alussa. Otaniemen kartano, joka purettiin TKK:n päärakennuksen rakennustöiden alkaessa 1961, oli perimätiedon mukaan edellisten von Numersien ajalta, 1700-luvun puolivälistä. Hurjaa ikää hyvin kuvastaa purkutöissä pärekaton alta paljastunut tuohinen vesikatto.

"En ole minkään sortin historian harrastaja, mutta lähialueensa menneisyyden tunteminen tuo mielenkiintoisen lisämausteen alueella liikuskeluun, kun pienet yksityiskohdat saavat syvemmän merkityksen: kivinen tykkätien pätkä ja tykkiasemien jäänteet rannassa Lehtisaaren sillan luona (jotka tosin jäivät 2008 nousseen Keilaniemen viimeisen tornin alle), Anders Wilhelm Edward von Numersin Otsolahden itärannan kallioon hakkaamat nimikirjaimet... tai kuten esimerkiksi: Joskus 1900-luvun alussa tuotiin Björnholman tilan Otsolahden rannan torppaan joulukuusi. Keväällä sitten huomattiin että

kuusen tynkä jatkoikin monihaaraisena kasvuaan. Siellä rannassa, Otasolmun pysäkin lähellä, tämä käsittämätön luonnonmuistomerkki yhä kasvaa”, kirjoittaa Lauri Rahikainen artikkelissaan, jonka päälähde on Eeva Eskolan kirja ”Vanha Hagalund” (Simonpaino 1972).

Arkkitehtuuria

Alvar Aalto: Otaniemen kampusalueen yleissuunnitelma (1949-), ostoskeskus 1961, lämpöteknillien laboratorio 1960-63 lämpövoimala 1962-63, Teknillisen Kk päärakennus 1965-69, keskuskirjasto (nyk. Aalto-Yliopiston kirjasto) 1969 ja kampusalueen ulkovalaisimet. Akateemikko Aalto (1899-1976) Suomen maineikkain arkkitehti.

Heikki ja Kaija Sirén: Teekkarikylä 1954 (HS), asuntoalue 1952-62 (H&KS), Kampuskylän kappeli 1957 (H&KS), paloi 1976 ja rakennettiin ennalleen 1977-78.

Raili ja Reima Pietilä: Dipoli (TKK:n ylioppilaskunnan talo) 1966.

Aulis Blomstedt: Tapiolassa ja Otsolahdessa mm. Suomen Taitelijaseuran ateljeerivitalot 1955, asuintaloja. AB (1906-1979) oli Sibeliuksen vävy ja arkkitehti Severi B:n isä.

Castrén-Jauhiainen-Nuuttila: Nesteen torni (”Raaden hammas”) rak. 1973-78, 20 kerrosta, nyk. Fortumin pääk.

Gullichsen-Vormala Arkkitehdit: HTC Keilaniemi (High Tech Center) 2008-2009. Neste Oilin uusi pääkonttori 2008 (Timo Vormala).

Antti-Matti Siikala (SARC): Koneen pääk. 2001. Tornitaloalueen yleissuunnittelu (SARC) 2010-luvulla.

KEILANIEMEN TULEVAISUUS

Toteutuessaan tulevaisuuden Keilaniemi Suomen tähän mennessä korkeimpine asuinrakennuksineen tulee liittymään osaksi pitkää ja johdonmukaista historiallista jatkumoa.

Espoon kaupunki varautuu Otaniemi-Tapiola-Keilaniemi -alueen kaavoituksessa Aalto-yliopiston toiminnan laajentamiseen. Alueelle varataan toimitiloja Aalto-yliopiston erilaisille toiminnoille ja sen tarvitsemille asunnoille. Kokonaisuudesta on tarkoitus muodostaa uusi modernin yliopistokampusrakenteen malli, joka tarjoaa yliopistoille, korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille parhaat mahdollisuudet niiden opetuksellisten, tutkimuksellisten ja muiden toiminnallisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Länsimetro tulee parantamaan Keilaniemen liikenneyhteyksiä merkittävästi. Panu Lehtovuori ja Lauri Saarinen kirjoittivat Helsingin Sanomissa 23.7.2012: ”Valmisteilla oleva länsimetro on kiistatta tärkeä seutuliikennejärjestelmän osa. Se nivoo Espoon nopeasti kehittyvät kaupunginosat Helsingin keskustaan ja muodostaa yhdessä Helsingin metron kanssa koko seudun kannalta merkittävän metrovyöhykkeen: joukkoliikenteeseen tukeutuvien, tiiviiden rantakaupunginosien nauhan. Länsimetro rakentaa myönteisellä tavalla sekä kaupunkia että siitä syntyviä mielikuvia.”

Keilaniemen metroasema sijoittuu aivan suunniteltujen tornitalojen viereen. Otaniemen asema sijoittuu Teknillisen korkeakoulun päärakennuksen lounaispuolelle. Pääsisäänkäynti tulee Otaniementien länsipuolelle vastapäätä TKK:n päärakennusta. Läntinen sisäänkäynti on Tietotiellä, sen eteläpuolella.

Metro sitoo Aalto-yliopiston yksiköt liittämällä Otaniemen ja Helsingin keskustan kampukset yhteen noin 11 minuutin metromatkalla. Alueella myös asuu paljon opiskelijoita, joten asemaa ja sen ympäristöä kehitetään korkeakoulun ja opiskelijoiden kanssa yhteistyössä. Keilaniemestä Helsingin rautatieasemalle on 10 minuutin metromatka.

Kaupunkikuva ja maisema

Suunniteltujen tornitalojen kaava-alue sijaitsee Keilaniemen toimistokortteleiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan puutarhakaupunkimiljöön välissä. Keilaniemen puisto täydentää Tapiolan laajojen avoimien viheralueiden ketjua. Kehä ykkösen kannen päälle rakennettava puisto toimii viheryhteytenä Keilaniemen ranta-alueiden ja Otsolahden välillä sekä sieltä edelleen Tapiolan keskustaan Leimuniitylle asti. Kevyen liikenteen reitit saadaan näin nykyistä sujuvammiksi ja esteettömiksi.

Keilaniemenpuisto muodostaa kaupunkikuvallisen ja toiminnallisen keskussaiheen tornien ja Tapiolan Harjuviidan pistetalojen väliin.

Tapiolan puutarhaperinne jatkuu tornien lähiympäristössä uusilla kansipihoilla. Tavoitteena ovat suojaosat ulkoalueet, joita rytmittää värikäs ja runsas kasvillisuus. Rannan

maisemaelementtejä, heinikkoa ja kivikkoa sekä rantapuustoa, käytetään viitteellisenä lähtökohtana Keilaniementien, Keilalahdentien ja Karhusaarentien ramppialueiden lähiympäristön kehittämisessä. Metroaseman lähialue

Kehän kannella kattamisen kannattajat painottivat, että tunneloinnilla saadaan nyt kehätien jakama Keilaniemi-Otaniemi-Tapiola -alue yhtenäiseksi.

toteutetaan aukioiden sarjana, ei niinkään katualueen osana. Kaupunkitilaa täydennetään urbaaneilla viherelementeillä: köynnösseinillä, istutetuilla vertikaaleilla moduuliseinillä ja yksittäispuilla.

Kaavoituspäätökset

Espoon kaupunki osallistuu yhdessä Aalto-yliopiston kanssa hankevalmisteluun, jolla tähdätään Otaniemi-Keilaniemi-Tapiola -alueen ”innovaatioekosysteemin” vahvistamiseen. Tavoite on kansainvälinen edelläkävijäympäristö, jossa yritystoiminta hyötyy synergisestä kokonaisuudesta.

22.5.2012 Espoon valtuusto vahvisti tornitalojen rakentamisen mahdollistavan asemakaavan ja Kehä I:n tunnelointisuunnitelman. Kokoomuksen ja SDP:n keskenään neuvottelema kompromissi tunnelointisuunnitelmasta hyväksyttiin lopullisessa äänestyksessä numeroin 56–11. Vihreiden ehdotus tornitalokaavan ja kehän parannussuunnitelman palauttamisesta uuteen valmisteluun kaatui äänin 47–16. Kaksi vihreiden ryhmästä äänesti tyhjää.

Viime metreille asti valtuustossa sorvatun päätöksen mukaan Kehä I:n perusparannustyöt voidaan aloittaa vain valtuuston erillisellä päätöksellä. Kehän kannella kattamisen kannattajat painottivat, että tunneloinnilla saadaan nyt kehätien jakama Keilaniemi-Otaniemi-Tapiola -alue yhtenäiseksi.

Länsimetro tuo Keilaniemen kymmenen minuutin matkan päähän Helsingin ydinkeskustasta

Länsimetro parantaa Keilaniemen ja Otaniemen liikenneyhteyksiä merkittävästi. Keilaniemen aseman yläpuolella on suuri työpaikkakeskittymä, muun muassa Nokian, Koneen, Fortumin ja Nesteen pääkonttorit ja runsaasti muita eri kokoisia yrityksiä. Toisaalta Keilaniemeen rakennetaan neljä asuintornia, noin tuhat asuntoa. Lähietäisyydellä on ennestään asutusta.

Aseman matkustajamääräksi arvioidaan 10.000 päivässä.

Metrolla voi Keilaniemen tornikodista käydä vartissa talvellakin sisävaatteissa Helsingin keskustan Stockmannilla.

Keilaniemi liittyy metron avulla elimelliseksi osaksi Helsingin metropolia, itse asiassa Helsingin keskustan jatkeeksi. Metrolla voi

Keilaniemen tornikodista käydä vartissa talvellakin sisävaatteissa Helsingin keskustan Stockmannilla. Metromatka Keilaniemen metroasemalta Rautatientorin metroasemalle kestää kymmenen minuuttia.

Metro yhdistää Aalto-yliopiston yksiköt liittämällä Otaniemen ja Helsingin keskustan kampukset yhteen. Alueella myös asuu paljon opiskelijoita.

Keilaniemen asema sijoittuu korkean rakentamisen ympäristöön Karhusaarentien ja Keilaniementien väliselle kaistaleelle Fortumin pääkonttorin kohdalle. Metroasemalla on kaksi eri sisäänkäyntirakennusta, eteläinen, joka on pääsisäänkäynti ja pohjoinen, joka sijoittuu lähelle Keilaniementien mutkaa. Pohjoisen sisäänkäynnin yhteyteen tulee liiketiloja.

Lippuhallit sijaitsevat maanalaisessa kerroksessa, josta päästään hisseillä ja liukuportailta asemalaiturille. Laiturihalli sijaitsee noin 20 metriä maanpinnan alapuolella. Arkkitehtitoimisto ALA Oy + Esa Piironen Oy vastaavat metroaseman suunnittelusta.

Arkkitehdin visio elävästä ympäristöstä

Arkkitehti Sarlotta Narjus, SARC Arkkitehdit, pitää viihtyvyyttä tärkeänä asiana, jota torniprojekti alueella parantaa.

Pientalovaltainen Otsolahti koetaan miellyttäväksi ja turvalliseksi asumisympäristöksi. Nykyinen Keilaniemi on pidetty työpaikkaympäristö, mutta ei sitä koeta nyt miellyttäväksi iltalenkkipaikaksi, sanoo Narjus. Se on työajan jälkeen kuollut. Tornitaloilla ja kehätien puistokannella tehdään linkki joka parantaa Keilaniemen viihtyvyyttä eikä kuitenkaan uhkaa Otsolahden

luonnetta. Tuhansien uusien asukkaiden tulo Keilaniemeen muuttaa kaupunginosan luonnetta konttorikeskittymästä työpaikka- ja asuinaluehybridiksi joka tuo tullessaan paljon uusia palveluja. Eri toiminnot sekoittuvat – konttorit, asukkaat ja asuinalueen palvelut - jolloin alue elää 24 tuntia vuorokaudessa.

Narjus toteaa, että kun tornit tuovat työpaikka-alueelle asukkaita ja siis virkistystarpeita ja monenlaisia tarpeita pihalla, kehätien kannelle voidaan rakentaa suuri virkistysalue. Se puolestaan liittyy Keilaniemen sekä Otsolahteen että Tapiolaan ja samalla siitä tulee turvallista iltalenkkimaastoa.

Narjuksen mukaan tornitaloja kannattaa rakentaa paikkoihin, joissa on valmiina hyvä infrastruktuuri. Keilaniemi on juuri sellainen, tiivis mutta

riittävän suuri alue jossa tornit eivät edes varjosta pahasti toisiaan eivätkä muita läheisiä asuintaloja. Auringon tulokulmat on tarkoin selvitetty. ”On harvinaisen hyvä ja perusteltu paikka asuntorveille rakentaa ne keskelle työpaikka- ja virkistysaluetta samalla kun metro kulkee suoraan alapuolella.”

”On harvinaisen hyvä ja perusteltu paikka asuntorveille rakentaa ne keskelle työpaikka- ja virkistysaluetta samalla kun metro kulkee suoraan alapuolella.”

Eri asuntotyyppien suunnittelu taloihin luo myös sellaisen sosiaalisen sekoituksen, jonka pitäisi rauhoittaa pelko siitä, että pilvenpiirtäjät loisivat sosiaalista segregatiota.

Riippumatonta faktaa tilatuista aiheista

Newsbrokers Oy on vuonna 2010 perustettu kansainvälisesti toimiva suomalainen informaatioyritys, joka kokoaa todennettavissa olevaa tietoa tutkivan journalismin tiedonhankintamenetelmin ja toimittaa sen haluttuun muotoon helposti aukeaviksi, tarvittavat faktat ja lähteet käsittäviksi artikkeleiksi ja raporteiksi.

Yrityksen keskeinen erikoisosaamisalue on tuottaa journalistisin objektiivisuuskriteerein toimitettuja Silent Reportage™ -raportteja. Ne ovat yrityksille ja organisaatioille tilauksesta toimitettuja luottamuksellisia raportteja, haastatteluja sekä artikkeleita.

Silent Reportage™ -raporttien luonteeseen kuuluu, että niiden objektiivisuuden turvaamiseksi tilaajan osuus rajoittuu raportin aiheen, laajuuden ja käyttötarkoituksen määrittelyyn. Itse sisältöön tilaajat eivät vaikuta.

Silent Reportage™ -raporteilla on useita erilaisia käyttötarkoituksia. Niillä voidaan ilman julkisuutta kartoittaa yrityksen tai sen kilpailijoiden tuotteiden ja palvelujen vahvuuksia ja heikkouksia, odotuksia ja uhkia olemassa olevan tai potentiaalisen asiakaskunnan sekä muiden sidosryhmien piirissä.

Niillä voidaan hankkia tietoa liiketoimintaympäristön muutoksista sekä uusien tuotteiden ja palvelujen suunnittelun kannalta tärkeää vertailutietoa niin kotimaasta kuin ulkomailta. Hiljaisen reportaasien™ antamaa uutta tietoa voidaan käyttää myös markkinatutkimusten ja mielipidetiedustelujen suunnittelun tuoreena pohja-aineistona.

Edelleen raporteilla voidaan antaa päätöksentekijöille helposti avautuvaa, ajantasaista ja objektiivista taustatietoa ratkaisujen tueksi.

Reportaasien sisältöjä voidaan lisäksi hyödyntää tiedotusvälineiden käyttämänä tausta-aineistona tai herätteenä medioiden omaan uutisointiin. Myös toimittamamme referenssiraportit ja mahdolliset menestystarinat ovat aidosti verifioitavissa olevaan todellisuuteen perustuvia dokumentteja.

Newsbrokers & Silent Reportage™: verifiable facts on demand

Newsbrokers is a Finnish company, operating internationally and specializing in information. The company brings verifiable information with quality reporting and information acquisition methods, and delivers in the desired format in an easily interpretable package, with all the required facts and sources available.

The company's key and unique area of expertise is to bring the journalistic criteria of objectivity to produce Silent Reportages™ on selected subjects. These are confidential reports, interviews or articles ordered specifically for a company or organisation.

The special features of a silent reportage are that they are independent, high quality and purpose defined reports, with full confidentiality for the customer. The content itself cannot be affected by the customer.

Silent Reportages have a variety of uses. They can be used to survey a company without drawing publicity or attention, or to look at the strengths and weaknesses of its or a competitors products and services, as well as the expectations and threats an existing or potential customer group or other stakeholder faces.

They can also provide information about changes in the business environment, as well as important comparison data for planning new services and products both domestically and abroad. The new information brought forth in a silent reportage can also be used as fresh base material for planning market surveys and opinion polls.

Furthermore, the reports can be given to policy-makers for easily interpretable, up to date and objective background information to support decision making.

The contents of a reportage may also be of benefit for organisation media communications, to be given as background information or to stimulate the media's own news coverage. Our reference reports and success stories are genuinely verifiable documents based on reality.

WWW.NEWSBROKERS.FI

NEWSBROKERS OY
Fredrikinkatu 61 A, 6. krs, 00100 HELSINKI
Puhelin: 09-23164180, GSM: 040-5022241
mail@newsbrokers.fi
Y-tunnus: 2421433-7